

Justis- og politidepartementet
Kriminalomsorgsavdelingen
Postboks 8005, Dep

0030 Oslo

Oslo, 26. januar 2009
Vår ref: 1211/3900/08 TBP/hs

Høringsuttalelse til NOU 2008:15: Barn og straff

Norsk Psykologforening takker for muligheten for å gi høringsuttalelse til NOU 2008:15. Utredningen framstår som et grundig, balansert og gjennomarbeidet dokument som på en god måte belyser og framsetter forslag til endringer på et svært sammensatt felt, både når det gjelder jus, samfunnsmessige forhold og kulturelle, psykososiale og individuelle betingelser.

Vi er enige i de ulike forslagene som utvalget framsetter, inkludert at fengsel fortsatt skal kunne benyttes overfor barn som har begått alvorlige lovbrudd. Vi vil imidlertid sterkt understreke at vår tilslutning er helt avhengig av at utvalgets diskusjon av og forslag til innhold i straffen blir fulgt opp. Dette forutsetter at barns særlige behov blir tilstrekkelig ivaretatt under fengselsoppholdet, og forutsetningen for dette er at det er riktige og tilstrekkelige faglige ressurser til stede. Hva dette innebærer ser vi som godt beskrevet og utdypet under punkt. 9.6. Gjennomføring av fengselsstraffen. Vi slutter oss videre spesielt til at det er nødvendig at det utarbeides et eget sett reaksjoner som kan anvendes der barn har begått brudd ved gjennomføringen i fengsel.

I tillegg til vår generelle tilslutning til utvalgets forslag vil vi komme med noen kommentarer til noen av de omtalte forslagene

Straffetiltak

For å finne fram til effektive tiltak/sanksjoner, er det etter vår mening ikke tilstrekkelig å vise til veldokumenterte behandlingsprogrammer, men det blir viktig å kombinere disse med kunnskap om lokale forhold på så vel makro- som mikronivå. Aktivisering/mobilisering av miljøet rundt barnet/ungdommen bør ikke bare være viktig i behandlingen, men også i utformingen av straffetiltakene.

Bruk av konfliktråd

Vi ser det som svært positivt at konfliktrådenes rolle og funksjon utvides. Bruk av konfliktrådene bør etter vår mening skje i samarbeid med de kulturelle miljøene barnet/ungdommen har sin bakgrunn i, slik at bruken av konfliktrådet blir tolket og brukt i samsvar med målsettingen.

Når møtet mellom gjerningsmann og berørt(e) skal være frivillig, er det gode grunner for dette. Likevel er frivillighet et relativt begrep. For at ordningen skal fungere i praksis, er det viktig med insentiver og forholdsregler/støttetiltak for begge parter, for å øke sannsynligheten for at møtet skal finne sted. Dette må være en organisert del av arbeidet i konfliktrådene.

Valg av straffereaksjon

Kulturell bakgrunn

Det er presisert flere steder i utredningen at valg av straffereaksjon skal tilpasses hvert barns behov og risikonivå. I forhold til dette skulle vi ønske mer oppmerksomhet rundt den unges kulturelle bakgrunn og familieforhold. Straffetiltakene vil kunne ha ulik effekt og grad av vellykkethet, også avhengig av kulturell bakgrunn. Når en stor andel barn i kriminalomsorgen har annen etnisk bakgrunn enn den norske, bør dette vies større oppmerksomhet med tanke på hvilke straffereaksjoner som kan virke positivt. Vi tenker her på alt fra sterkere involvering fra familie til bruk av autoritetspersoner i miljøet som ”konsulenter” for valg av straff og gjennomføring av denne. Dette bør kunne være et viktig supplement til bruk av evidensbaserte behandlingsprogrammer o.l.

Nærmiljøets funksjon

Videre kunne det vært ønskelig med beskrivelser av flere konkrete tiltak/straffereaksjoner som kan iverksettes i et nærmiljø, og nærmiljøets betydning for rehabiliteringen. Dette er viktige faktorer i rehabilitering for alle aldersgrupper, men kanskje spesielt for barn/unge. Igjen er disse aspektene viktige både i behandlingssammenheng og i straffeutforming.

Med vennlig hilsen
Norsk Psykologforening

Tor Levin Hofgaard
President